

SIFIR ZAMMIN ARKASINDA NE VAR?

Aydınlık Dergisi, 15 Nisan 2001

Yıldırım Koç

Devlet Bakanı Mehmet Keçeciler 11 Nisan 2001 tarihinde TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek, kamu kesimi toplu sözleşmeleri için hükümetin toplu sözleşme zammı teklifini getirdi. Teklife göre, toplu sözleşmenin yürürlük tarihinden itibaren ilk beşbuçuk ay zam yapılmayacak; ardından da bir önceki ayın enflasyonu oranında bir ücret zammı uygulanacak. "İşçi sendikaları tarafından yeni getirilen teklifler toplu iş sözleşmelerinde yer almayacak."

İlginç noktalardan biri, bu teklifin, geçmiş yıllarda olduğu gibi bir "teklif" olarak değil, "2001 Yılı Kamu Kesimi Toplu İş Sözleşmeleri Genel Anlaşma Protokolü" adı altında getirilmesidir. Bu metinde, ayrıca, "kamu kesimindeki bu anlaşmanın özel kesime de örnek olmasını dilemektedirler" denilmektedir.

Kamu kesimi işçilerinin çoğunluğu en son 1 Temmuz 2000 veya 1 Eylül 2000 tarihlerinde ücret zammı aldılar. Teklife göre, bu işçiler, hızlanan enflasyon ortamında bu tarihlerden ancak 11,5 ay sonra yeni bir zam alabilecekler ve bu zam yalnızca bir önceki ayın enflasyonu oranında olacak.

Ne oluyor?

Turgut Özal, 23 Mayıs 1985 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde yayınlanan bir demecinde şöyle demişti: "Bütün Japon işadamlarını Türkiye'de yatırım yapmaya davet ediyoruz. Türkiye'de ucuz işgücü vardır. Bunu değerlendirebilirsiniz."

Turgut Özal bunları söylediğinde Sovyet sistemi çökmemişti. Turgut Özal, Avrupa Birliği'nin, ABD'nin ve Japonya'nın ucuz işgücü kaynağı olmaya oynuyordu. Yeni uluslararası işbölümü Türkiye'den ucuz işgücü talep ediyordu. Gerçekten de 1989 yılına kadar ücretlerin düşüklüğüne bağlı olarak, bazı ulusötesi şirketler Türkiye'de yatırım yaptı. Turgut Özal, bu süreci hızlandırmak amacıyla 1985 yılında Serbest Bölgeler Yasasını çıkararak, vatan topraklarının bir bölümünde ulusötesi sermaye için cennetler kurmaya çalıştı. Ancak 1989 sonrasında hem Türkiye'de gerçek ücretler arttı, hem de Sovyet sisteminin çöküşüyle birlikte Orta ve Doğu Avrupa ülkelerindeki ücretler Türkiye'nin çok altına indi. O kadar indi ki, Türkiye, bu ülkelerden düşük ücretli işçi ve ayrıca fahişe ithal etmeye başladı.

Ancak Türkiye sermayesi bu dönemde bir atılım yapamadı. Hükümetler, Özal'ın çizgisinde ilerleyerek, borçlandılar, ülkeyi bir rantiyeler cenneti haline getirdiler. Gümrük birliği ile de ithalatta bir patlama yaşandı, işyerleri kapandı, işsizlik arttı. ABD ve Avrupa Birliği, ulusötesi sermaye ve onların elinde bir müdahale aracı olan IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü, Türkiye'yi parçalama ve sömürgeleştirme operasyonunu başlattılar.

Şimdi ulusötesi sermayenin Türkiye'yi yeniden ucuz işgücü cenneti ve cehennemi haline dönüştürme operasyonu başlatıldı. Bunun nedenlerinden biri, galiba, ulusötesi sermayenin Orta ve Doğu Avrupa ülkelerindeki işgücünün niteliğinden pek memnun olmaması. Bu amaçla, tarımda ve esnaf-sanatkar arasında hızlı bir mülksüzleştirme gerçekleştiriliyor. Kamu kesiminde ise özelleştirmeler ve zorunlu emeklilik aracılığıyla çalışanların sayısı iyice azaltılacak. Diğer taraftan, endüstri bölgeleri yasası ile vatan toprakları üzerinde yabancı sermaye için yeni cennetler yaratılmaya çalışılacak. Sıfır zam önerisi bu çerçevede önemlidir. Hükümet 5,5 ay sıfır zammı uygulatabilirse, önümüzdeki aylarda yaşanacak yüksek oranlı enflasyonla kamu kesiminde gerçek ücretler yaklaşık 400 dolardan 100 dolar düzeyine indirilecek ve ardından da yalnızca gerçekleşen enflasyon oranında arttırılacak. Bu uygulama özel sektör için de yol gösterici olacak. Böylece, Bulgaristan'ın, Romanya'nın, Polonya'nın gerçek ücret düzeyine düşürülmüş olacağız. AB'nin, ABD'nin, Japonya'nın, ulusötesi sermayenin, IMF'nin, Dünya Bankası'nın istekleri gerçekleşecek. Diğer bir deyişle, sıfır zam önerisi, yeni bir stratejinin asli unsurlarından biridir.